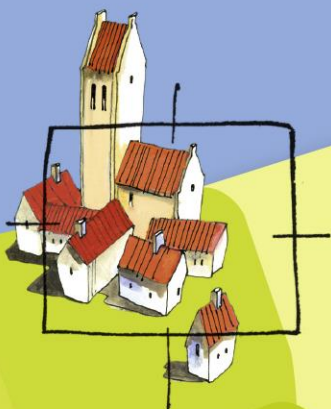

**Advies natuurwaarden camping De
Reeënwissel Hoogersmilde**

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Advies natuurwaarden camping De Reeënwissel Hoogersmilde

Inhoud

Rapport en bijlagen

14 januari 2019

Projectnummer 602.24.50.00.00.00

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel van het advies	3
1.3	Informatie	3
1.4	Opzet van het rapport	3
2	Situatieschets en plannen	4
2.1	Ligging en huidige situatie	4
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	7
3	Gebiedsbescherming	8
3.1	Wet natuurbescherming	8
3.2	Provinciaal ruimtelijk natuurbeleid	9
3.3	Conclusie	10
4	Soortenbescherming	11
4.1	Planten	12
4.2	Zoogdieren - vleermuizen	12
4.3	Zoogdieren – overige	14
4.4	Vogels	16
4.5	Amfibieën, reptielen en vissen	17
4.6	Ongewervelden	18
5	Conclusie en consequenties	19
5.1	Beschermde gebieden	19
5.2	Beschermde soorten	19
5.3	Uitvoerbaarheid	20
6	Bronnen	21
6.1	Veldbezoek	21
6.2	Bronnen	21

Bijlagen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met het plan voor de bouw van een aantal recreatie-eenheden (natuurlodges, trekkershutten en/of experimentele overnachtingsplaatsen als boomhutten) in een bosperceel naast Camping De Reeënwissel te Hoogersmilde wordt een planologische procedure doorlopen. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient een bestemmingsplanprocedure te worden gevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

1.2 Doel van het advies

Voorliggend Advies natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van het genoemde plan. De effecten op de natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ met de daaraan gekoppelde provinciale verordening en het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

1.3 Informatie

De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op:

- bestaande bronnen, zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites;
- verkennend veldbezoek op 6 november 2018 waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten.

1.4 Opzet van het rapport

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het plangebied en de voorgenomen ontwikkeling weergegeven. De mogelijke effecten van deze plannen op in het kader van de Wnb en het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid beschermde natuurgebieden worden in hoofdstuk 3 beoordeeld. Op basis van bekende verspreidingsgegevens en het veldbezoek worden de mogelijke effecten van de plannen op in het kader van de Wnb beschermde flora en fauna bepaald (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 'Conclusie en consequenties' wordt een samenvatting van de belangrijkste bevindingen van het onderzoek gegeven.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

2 Situatieschets en plannen

2.1 Ligging en huidige situatie

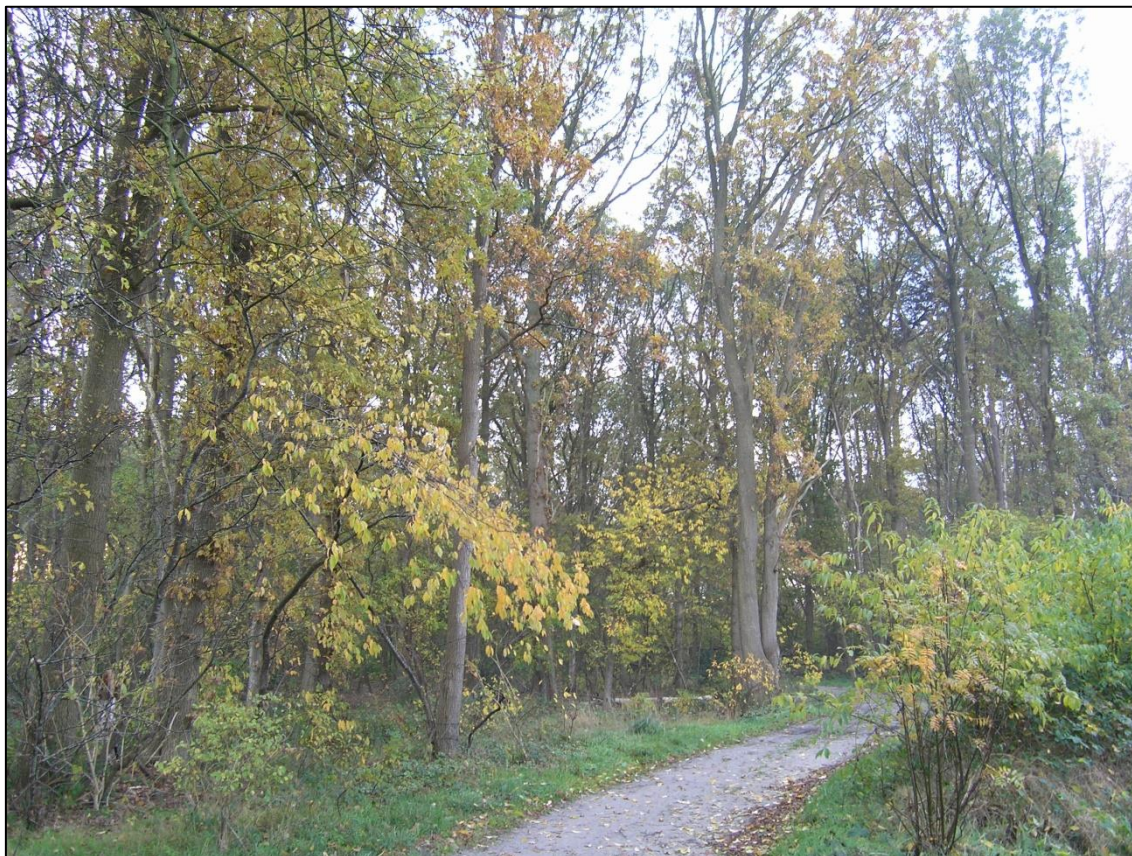
Het plangebied omvat een bosperceel aan de zuidooststrand van camping De Reeënwissel aan de Bosweg 23 te Hoogersmilde. Het gaat hierbij om de kadastrale percelen gemeente Smilde, sectie A, nummer 1222 en gemeente Smilde, sectie A, nummer 1266. Het bosperceel wordt aan de noord- en westzijde begrensd door de camping. Ten oosten en zuidoosten van het plangebied liggen akkers. Aan de zuidwestzijde grenst het plangebied aan een bosperceel met jonge bomen. De ligging van het plangebied wordt weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1. Topografische kaart met de ligging van het plangebied (rood). (Bron kaartbeeld: Jan-Willem van Aalst, www.imergis.nl.
Bron webservice: Esri Nederland, www.esri.nl)

Het plangebied bestaat voornamelijk uit loofbos met hier en daar enkele naaldbomen. Van de noordwestpunt naar de oostpunt van het plangebied verloopt een onverhard pad door het bos (zie ook Figuur 1). Ten zuiden van het pad staat een grote boomhut die voornamelijk is opgetrokken uit hout. Andere bebouwing ontbreekt in het plangebied. Ook permanent oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied. Aan de zuidwestrand van het plangebied is wel een ondiepe, ten tijde van het veld-

bezoek droogstaande greppel aanwezig. De onderstaande afbeeldingen geven een impressie van het plangebied.

Figuur 2. Plangebied gezien vanaf de noordwestpunt (6 november 2018)

Figuur 3. Bestaande boomhut (6 november 2018)

Figuur 4. Bospad door het bosperceel (6 november 2018)

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Het bestemmingsplan maakt de aanleg van maximaal achttien nieuwe recreatie-eenheden mogelijk, waarbij gedacht kan worden aan trekkershutten, kleine natuurlodges en boomhutten. Hierbij worden geen exacte locaties voor de bouw van de recreatieverblijven vastgelegd in het bestemmingsplan. Bij de locatiekeuze wordt echter gekozen voor bestaande open plekken in het bos, zodat hooguit jonge opslag moet worden verwijderd en de bestaande bomen behouden blijven. Hooguit wordt een boom verwijderd als deze problemen oplevert voor de veiligheid. Bij uitvoering van het plan wordt mogelijk op kleine schaal grond vergraven. Bij uitvoering van het plan wordt het bestaande bospad niet verhard. Nieuwe recreatieverblijven worden ontsloten vanaf het bestaande bospad door de aanleg van onverharde paadjes. Langs deze paadjes wordt mogelijk oriëntatieverlichting geplaatst in de vorm van lage paaltjes van circa een halvmeter hoog met naar beneden gerichte (led)verlichting. De nieuwe recreatieverblijven zullen te voet bereikbaar zijn en het plangebied wordt niet ontsloten voor gemotoriseerd verkeer.

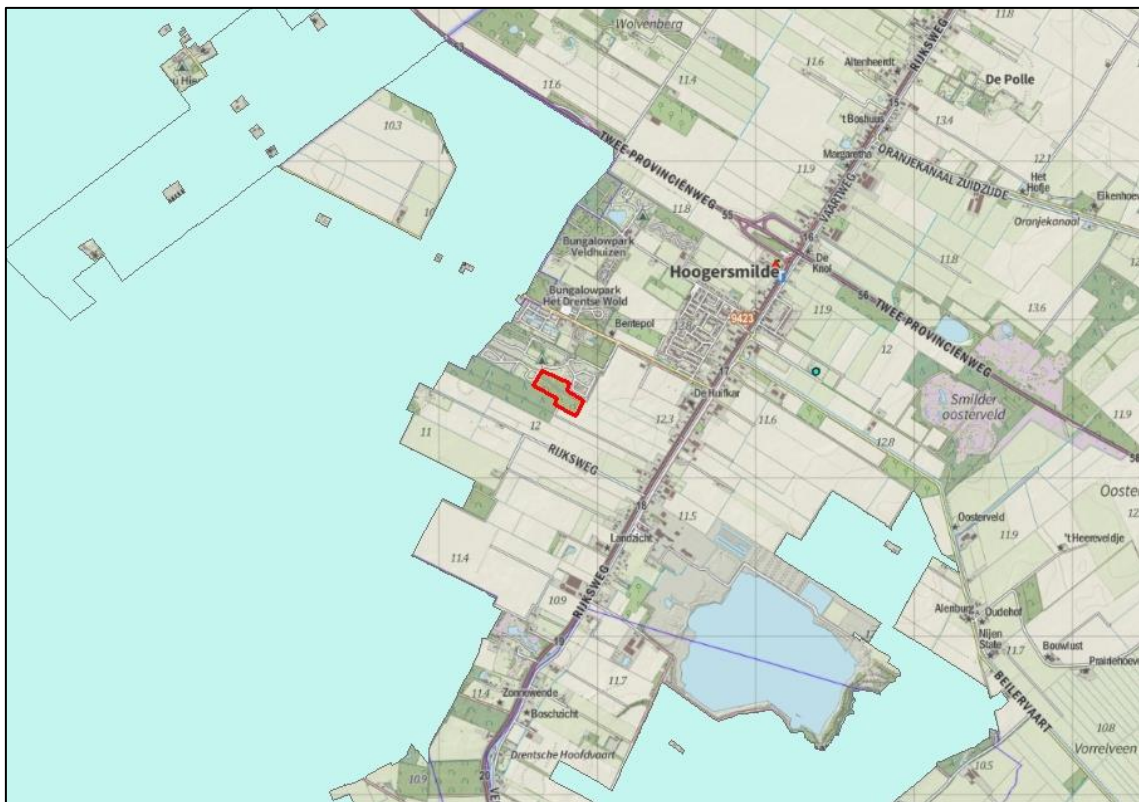
3 Gebiedsbescherming

3.1 Wet natuurbescherming

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Inventarisatie

Het plangebied vormt geen onderdeel van een in het kader van de Wnb beschermd Natura 2000-gebied, maar ligt wel op vrij korte afstand van Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld. Dit Natura 2000-gebied ligt op circa vierhonderd meter ten westen van het plangebied. De ligging van dit deel van het Natura 2000-gebied ten opzichte van het plangebied wordt weergegeven in Figuur 5. Tussen het Natura 2000-gebied en het plangebied ligt camping De Reeënwissel en jong bos. Andere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan drie kilometer afstand van het plangebied.

Figuur 5. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld (lichtblauw). (Bron kaartbeeld: Jan-Willem van Aalst, www.imergis.nl. Bron webservice: Esri Nederland, www.esri.nl)

Effectbeoordeling

Bij uitvoering van het plan worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt in het Natura 2000-gebied, waardoor tijdens de aanlegfase hooguit sprake is van effecten door externe werking.

Effecten van vermesting en verzuring door een toename van stikstofdepositie kunnen in theorie over grote afstanden optreden, zodat ook negatieve effecten kunnen optreden als gevolg van ontwikkelingen buiten het Natura 2000-gebied. Om te bepalen of sprake kan zijn van een toename van stikstofdepositie als gevolg van het plan, is een AERIUS-berekening uitgevoerd. Voor de details over de berekening wordt verwezen naar bijlage 3. Uit de Aerijs-berekening komt naar voren dat het plan niet leidt tot een toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden, zodat negatieve effecten door verzuring of vermesting kunnen worden uitgesloten.

Voor de overige effecten geldt dat gezien de terreinomstandigheden, de ligging van het plangebied op ruime afstand van het Natura 2000-gebied en de kleinschalige aard van de ontwikkelingen geen negatieve effecten op in het kader van de Wnb beschermde natuurgebieden te verwachten zijn. Het plan heeft in het kader van de Wnb geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten.

3.2 Provinciaal ruimtelijk natuurbeleid

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur –EHS- genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Drenthe uitgewerkt in de Omgevingsvisie Drenthe en de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening Drenthe (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

Inventarisatie

De gronden van het plangebied vormen onderdeel van het NNN (zie Figuur 6). In het Natuurbeheerplan van de provincie Drenthe is aan het bosperceel het beheertype N16.03 Droog bos met productie toegekend. Dit is ook het ambitietype voor deze locatie. De huidige vegetatie in het plangebied correspondeert met dit beheer- en ambitietype.

Figuur 6. Ligging van het plangebied (rode lijn) ten opzichte van het NNN (groen). (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

Effectbeoordeling

Een ruimtelijk plan voor gronden van het NNN mag op basis van de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe geen activiteiten mogelijk maken die leiden tot een onomkeerbare belemmering van de omzetting naar een natuurfunctie en een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. De bouw van nieuwe recreatie-eenheden zorgt voor een belemmering van de omzetting naar een natuurfunctie (door oppervlakteverlies) en een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN op de bouwlocaties. Daarom heeft overleg plaatsgevonden met de Provincie Drenthe, waarbij is bepaald dat deze belemmering van de omzetting naar een natuurfunctie en aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden financieel wordt gecompenseerd.

3.3 Conclusie

Het plan leidt in de aanlegfase of gebruiksfase niet tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold en Leggelderveld of andere Natura 2000-gebieden. Het plan is op het punt van de gebiedenbescherming niet in strijd met de Wnb.

Het plan leidt door de bouw van nieuwe recreatie-eenheden in het NNN tot een belemmering van de omzetting naar een natuurfunctie en aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. In overleg met de Provincie Drenthe is bepaald dat deze aantasting van het NNN financieel wordt gecompenseerd.

4 Soortenbescherming

Wet- en regelgeving

Relevante wetgeving op het gebied van de soortenbescherming is uitgewerkt in de Wet natuurbescherming. De bescherming van flora en faunasoorten is in de Wnb opgedeeld in twee beschermingscategorieën:

- Strikt beschermde soorten:
 - soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1);
 - soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5).
- Overige beschermde soorten:
 - nationaal beschermde soorten (artikel 3.10).

Beschermingsregime

Voor beide categorieën geldt dat het verboden is opzettelijk exemplaren te doden, vangen of plukken en voortplantingsverblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen. Een belangrijk verschil tussen beide beschermingsregimes is dat voor de strikt beschermde soorten ook het opzettelijk verontrusten verboden is, terwijl dit voor de overige beschermde soorten niet het geval is.

Voor vogels geldt daarnaast dat het opzettelijk storen niet verboden is in geval de storing niet van wezenlijk invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Echter, voor vogels die staan in bijlage II van de Conventie van Bern geldt deze uitzondering niet. Daarnaast is er een lijst met jaarrond beschermde broedvogelnesten. Dat houdt in dat voor de op deze lijst genoemde vogelsoorten de nestplaats ook buiten het broedseizoen beschermd is.

Het beschermingsregime van de overige (nationaal) beschermde soorten is voor elke soort gelijk. Wel kunnen provincies bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 verlenen voor deze soorten. Deze zogenaamde vrijstellingslijsten zijn opgenomen in de provinciale verordeningen en komen tussen de provincies grotendeels overeen. In de provincie Drenthe geldt voor in totaal 24 soorten een vrijstelling van de verboden genoemd in artikel 3.10 eerste lid Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Een overzicht van deze soorten is opgenomen in bijlage 1.

Bronnen

Geraadpleegde databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn in de bronnenlijst opgenomen. Op 5 november 2018 is het uitvoerportaal 'quickscanhulp.nl' van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd (zie bijlage 2). Gegevens uit de geraadpleegde bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

Veldbezoek

Het plangebied is op 6 november 2018 bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie ook paragraaf 6.1).

Beschrijving resultaten

Op basis van de verzamelde informatie middels bronnen- en veldonderzoek, bekende ecologische principes en expert judgement volgt onderstaand per soortgroep een beschrijving van de (te verwachten) effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten. Indien het nemen van vervolgstappen (zoals aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing) nodig is, wordt dit eveneens vermeld.

4.1 Planten

Inventarisatie

Het plangebied bestaat volledig uit bos met hoofdzakelijk loofbomen en struiken. Plaatselijk zijn ook naaldbomen aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn onder meer zomereik, zachte berk, Amerikaanse vogelkers, hulst, wilde lijsterbes, braam en grote brandnetel aangetroffen.

Uit de directe omgeving (0-1 kilometer) van het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten bekend (zie bijlage 2). De enige uit de ruimere omgeving (1-5 kilometer) van het plangebied bekende beschermde plantensoorten, dennenorchis en glad biggenkruid, komen voor in het Drents-Friese Wold. Gezien de voedselrijke omstandigheden en inrichting van het plangebied, zijn deze en andere beschermde plantensoorten niet in het plangebied te verwachten.

Effectbeoordeling

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen en te verwachten. Het nemen van vervolgstappen voor in het kader van de Wnb beschermde planten is in voorliggende situatie niet nodig.

4.2 Zoogdieren - vleermuizen

Inventarisatie

In 3 bomen binnen het plangebied zijn potentiële vleermuisverblijfplaatsen aangetroffen (zie Figuur 7). Aan de oostzijde van het plangebied gaat het om een boom met loszittende schors. Aan de noordwestzijde van het plangebied staat een boom met een spechtenholte. Gezien de uitwerpselen op de stam onder de opening, is deze holte in het afgelopen broedseizoen in gebruik geweest als nestplaats van vogels, vermoedelijk spreeuwen. De kans is dus klein dat hier een vleermuisverblijfplaats aanwezig is. In een boom aan de zuidwestrand van het plangebied is een forse spleet aanwezig. Het plangebied is eveneens geschikt als foerageergebied van vleermuizen, zoals gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis. De randen van het bosperceel en het bospad kunnen onderdeel vormen van een vliegroute van vleermuizen.

Effectbeoordeling

Indien de 3 bomen met potentiële vleermuisverblijfplaatsen (zie Figuur 7) behouden blijven, kan fysieke aantasting van vleermuisverblijfplaatsen worden uitgesloten. Gezien de aard van het plan, waarbij oudere bomen in het plangebied behouden blijven, zal fysieke aantasting niet aan de orde zijn.

Bij uitvoering van het plan wordt het besloten karakter van het bosperceel niet aangetast. De nieuwe recreatie-eenheden worden gebouwd op plaatsen waar geen grotere bomen aanwezig zijn, zodat hooguit struiken en jonge opslag hoeven te worden verwijderd. Hierdoor zal het plangebied geschikt blijven als foerageergebied voor vleermuizen als tijdens de aanlegfase en gebruiksfase geen sprake is van een significante toename van lichtuitstraling. De werkzaamheden tijdens de aanlegfase worden overdag uitgevoerd, zodat verlichting niet nodig is. De nieuwe recreatie-eenheden krijgen geen buitenverlichting met uitzondering van oriëntatieverlichting langs een toegangspad, zoals deze ook aanwezig is bij de bestaande boomhut. Deze oriëntatieverlichting bestaat uit paaltjes van circa een halve meter hoog met een ledlamp die is afgeschermd aan de bovenkant en zijkant (zie foto hieronder). Hierdoor wordt alleen het pad ter hoogte van het paaltje aangelicht. Het plan leidt dan ook zeker niet tot een sterke toename van lichtuitstraling, zodat een negatief effect op vleermuizen door kunstlicht niet aan de orde is.

Hierdoor kunnen ook bestaande vliegroutes van vleermuizen langs het bospad en langs de randen van het plangebied hun functie blijven vervullen. Negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van het plan zijn dan ook niet te verwachten.

Figuur 7. Locaties met sporen van das (rood) en sperwer of havik (blauw) en van bomen met potentiële vleermuisverblijfplaatsen (geel) binnen het plangebied (rode belijning). (Bron kaartbeeld: Jan-Willem van Aalst, www.imergis.nl. Bron webservice: Esri Nederland, www.esri.nl)

4.3 Zoogdieren – overige

Inventarisatie

Uit de omgeving van het plangebied zijn verschillende grondgebonden zoogdiersoorten bekend (bijlage 2). In het plangebied is een aantal algemene soorten te verwachten, waarvoor in de provincie Drenthe een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Tijdens het veldbezoek zijn ligplaatsen en loopsporen van ree aangetroffen. Daarnaast zijn molshopen in het plangebied aangetroffen. Verder is geschikt leefgebied aanwezig voor uit de omgeving bekende soorten als bosmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, egel en ree.

In de directe omgeving van het plangebied zijn ook de niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten boommarter, steenmarter, das en eekhoorn bekend (bijlage 2). Aan de uiterste zuidwestzijde van het plangebied is een dassenburcht aanwezig (zie Figuur 7), die gezien de verse loopsporen bij de ingang ten tijde van het veldbezoek bezet was. Aan de zuidoostrand van het plangebied is een vluchtpijp van das aangetroffen. Op de aangrenzende akker zijn tijdens het veldbezoek ook loopsporen van das aangetroffen en in het bos was nabij de rand van de akker een wissel (loopsporen) van das aanwezig. Ook bij de boomhut zijn enkele vluchtpijpen van das aangetroffen, waarbij echter geen loopsporen of andere aanwijzingen zijn gevonden dat deze recent zijn gebruikt.

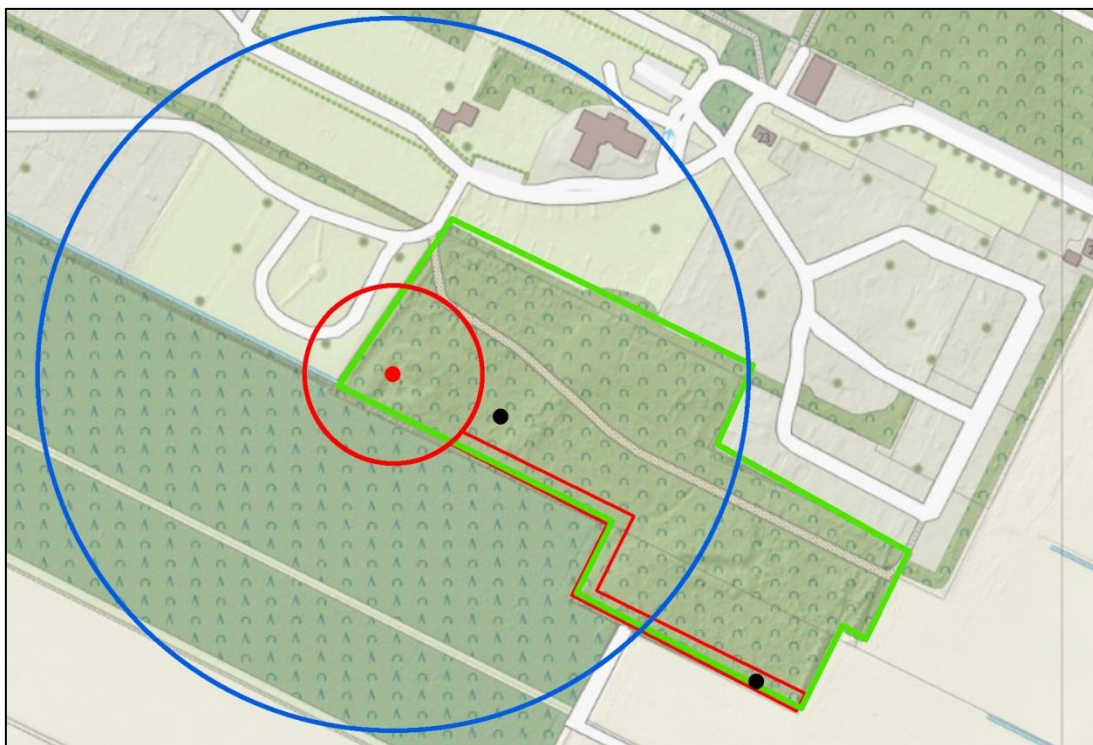
Tijdens het veldbezoek zijn geen potentiële verblijfplaatsen of sporen, zoals uitwerpselen of prooi-resten, van boom- of steenmarter aangetroffen. Hooguit foerageren deze soorten af en toe in het plangebied.

In één van de bomen aan de oostzijde van het plangebied is een oud, half uitgevallen nest aangetroffen, waarbij niet uitgesloten is dat het om een eekhoornnest gaat. Eekhoornnesten die geschikt zijn voor gebruik zijn echter niet aangetroffen in het plangebied. Mogelijk vormt het plangebied wel onderdeel van het foerageergebied van eekhoorn.

Geschikt leefgebied voor andere niet-vrijgestelde zoogdieren ontbreekt in het plangebied.

Effectbeoordeling

De in het plangebied aanwezige burcht (zuidwestzijde plangebied) en vluchtpijpen (zuidoostzijde plangebied en nabij bestaande boomhut, zie Figuur 7) van das dienen behouden te blijven bij uitvoering van het plan om negatieve effecten op deze soort te voorkomen. Om verstoring van de burcht te voorkomen, dienen nieuwe recreatie-eenheden te worden gebouwd op tenminste vijftig meter afstand van de burcht (zie rode cirkel in Figuur 8). De werkzaamheden binnen tweehonderd meter van de burcht (zie blauwe cirkel in Figuur 8) dienen bovendien overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang (of eerder dan 19.00 uur als de zon later onder gaat), te worden uitgevoerd (BIJ12, 2017a). In dat geval kunnen negatieve effecten op das door verstoring van de burcht worden uitgesloten. Overigens is het ook voor vleermuizen nodig om uitsluitend overdag te werken om verstoring door kunstlicht te voorkomen. Foerageergebied voor dassen ligt voor een belangrijke deel ten zuiden en oosten van het plangebied, wat ook te zien is aan de aanwezigheid van loopsporen en vluchtpijpen aan de zuidrand van het plangebied. Om ervoor te zorgen dat er een verbinding behouden blijft tussen de burcht en belangrijk foerageergebied ten zuidoosten en oosten van het plangebied, dient tenminste een rand van tien meter (zie rode lijn in Figuur 8) langs de zuidzijde van het plangebied vrij te blijven van bebouwing en toegangspaden.

Figuur 8. Dassenburcht (rode stip) en vluchtpijpen van das (zwarte stippen) met de zone die vrij moet blijven van bebouwing en paden (rode cirkel en lijn) en de zone waar uitsluitend overdag werkzaamheden mogelijk zijn (blauwe cirkel).

Bij uitvoering van het plan gaan geen verblijfplaatsen van boommarter, steenmarter of eekhoorn verloren. Het plangebied blijft geschikt als foerageergebied voor deze soorten, zodat negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Mogelijk kunnen als gevolg van de plannen verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten verstoord of vernietigd worden en kunnen enkele dieren gedood worden. In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten (zie ook bijlage 1) een vrijstelling van artikel 3.10, eerste lid, van de Wnb. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is daarom een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet nodig. Wel blijft de algemene zorgplicht van toepassing.

4.4 Vogels

Inventarisatie

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Wel zijn aan de zuidoostzijde van het plangebied oude prooiresten van havik (een geplukte gaai) en aan de zuidzijde van het plangebied verse prooiresten van vermoedelijke sperwer (een geplukte lijster) aangetroffen (zie Figuur 8). Deze soorten kunnen af en toe foerageren in het plangebied. Voor deze soorten is met name in de bossen ten westen van het plangebied geschikt broedbiotoop aanwezig.

Het plangebied vormt geschikt broedbiotoop voor een aantal bosvogels als merel, vink, winterkoning, zwartkop, grote bonte specht en houtduif. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend tijdens het broedseizoen beschermd.

Effectbeoordeling

Het plangebied vormt mogelijk een klein onderdeel van het foerageergebied van sperwer en havik. Voor deze en andere soorten met jaarrond beschermde nesten is in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig in de directe omgeving van het plangebied. Bovendien zal het plangebied niet volledig ongeschikt worden voor deze soorten. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied zijn dan ook niet te verwachten.

Met betrekking tot overige broedvogelsoorten kan ervan uitgegaan worden dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van vogels in de directe omgeving worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

4.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Inventarisatie

Oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied, zodat de aanwezigheid van vissen en voortplanting van amfibieën kan worden uitgesloten. Mogelijk vormt het plangebied wel landbiotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (Quicksanhulp.nl, zie bijlage 2), die zich kunnen voortplanten in kavelsloten in het aangrenzende akkerbouwgebied. Voor deze algemene soorten geldt in de provincie Drenthe een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Uit de omgeving van het plangebied zijn ook twee niet-vrijgestelde amfibieënsoorten bekend, te weten heikikker en poelkikker. Het plangebied ligt op meer dan 250 meter afstand ten zuiden van de dichtstbijzijnde vijvers die in potentie geschikt zijn voor poelkikker en mogelijk ook heikikker. Heikikker is echter nog meer een soort van vennen, zoals die in het Drents-Friese Wold ten westen van het plangebied voorkomen. Binnen 100-200 meter afstand van deze vijvers, de normale afstand tussen overwinteringsbiotoop van poelkikker en het voortplantingswater (BIJ12, 2017b), en het plangebied is in ruime mate ruigte en opgaande beplanting aanwezig, zodat voldoende geschikt landbiotoop aanwezig is voor heikikker en poelkikker op korte afstand van het voortplantingswater. Heikikker en poelkikker worden dan ook niet binnen het plangebied verwacht. Geschikt leefgebied voor andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten ontbreekt eveneens in en direct om het plangebied.

Uit de omgeving van het plangebied zijn vier reptielensoorten bekend (zie bijlage 2). Voor adder, levendbarende hagedis en ringslang ontbreekt geschikt biotoop. Voor deze soorten is geschikt bio-

toop aanwezig in het Drents-Friese Wold ten westen van het plangebied. De hazelworm is aangewezen op bos- en heidegebieden met voldoende zonnige plekken en delen met een dichte vegetatie. Het dichte bos in het plangebied is door de sterke beschaduwing niet of nauwelijks geschikt voor hazelworm, te meer omdat in het overgrote deel van het bos dekking in de vorm van een dichte vegetatie in de ondergroei ontbreekt. Het plangebied grenst ook niet aan structuurrijke gebieden, zoals open bossen, heide en struweel. Daarom worden hazelwormen eveneens niet binnen het plangebied verwacht.

Effectbeoordeling

Mogelijk kunnen als gevolg van de plannen verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende amfibieënsoorten verstoord of vernietigd worden en kunnen dieren gedood worden. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen onder de vrijstellingsregeling van de provincie Drenthe bij ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling (artikel 3.10, lid 1 Wnb) zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is daarom een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet nodig. Wel blijft de algemene zorgplicht van toepassing.

4.6 Ongewervelden

Inventarisatie

Het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor beschermde ongewervelden, zoals de uit de omgeving bekende soorten komavlinder, gevlekte witsnuitlibel en noordse winterjuffer. Deze soorten zijn te verwachten in het Drents-Friese Wold ten westen van het plangebied.

In het plangebied zijn wel een aantal algemene niet-beschermde dagvlinder- en libellensoorten te verwachten, zoals bont zandoogje, atalanta, klein geaderd witje en blauwe glazenmaker.

Effectbeoordeling

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep ongewervelden ontstaan. Negatieve effecten op beschermde ongewervelden treden niet op.

5 Conclusie en consequenties

Hieronder volgen de belangrijkste conclusies van het ecologisch onderzoek ten aanzien van de gebiedenbescherming en soortenbescherming.

5.1 Beschermde gebieden

Het plan leidt in de aanlegfase of gebruiksfase niet tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. Het plan is niet in strijd met de gebiedenbescherming van de Wnb.

Het plan leidt door de bouw van nieuwe recreatie-eenheden in het NNN tot een belemmering van de omzetting naar een natuurfunctie en aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. In overleg met de Provincie Drenthe is bepaald dat deze aantasting van het NNN financieel wordt gecompenseerd.

5.2 Beschermde soorten

Das

Om verstoring van de burcht te voorkomen, dienen nieuwe recreatie-eenheden te worden gebouwd op tenminste vijftig meter afstand van de burcht (zie rode cirkel in Figuur 8). De werkzaamheden binnen tweehonderd meter van de burcht (zie blauwe cirkel in Figuur 8) dienen bovendien overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang (of eerder dan 19.00 uur als de zon later onder gaat), te worden uitgevoerd. Om ervoor te zorgen dat er een verbinding behouden blijft tussen de burcht en belangrijk foerageergebied ten zuidoosten en oosten van het plangebied, dient tot slot tenminste een rand van tien meter (zie rode lijn in Figuur 8) langs de zuidzijde van het plangebied vrij te blijven van bebouwing en toegangspaden. In dat geval zijn als gevolg van het plan geen negatieve effecten op das te verwachten.

Vleermuizen

De drie bomen met potentiële vleermuisverblijfplaatsen (zie Figuur 8) dienen behouden blijven bij uitvoering van het plan. In dat geval kunnen negatieve effecten op vleermuisverblijfplaatsen worden uitgesloten.

Broedvogels

Daarnaast komt uit het onderzoek naar voren dat, indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd, dit is bij wet verboden (Wnb artikelen 3.1 en 3.5). Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van

belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste broedvogels geldt echter dat het broedseizoen valt tussen 15 maart en 15 juli.

5.3 Uitvoerbaarheid

Uit het onderzoek naar effecten op beschermde natuurwaarden blijkt dat het plan uitvoerbaar is ten aanzien van de bescherming van soorten en gebieden, wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- Effecten op het NNN worden gecompenseerd volgens de afspraak met het bevoegd gezag, de provincie Drenthe.
- Om verstoring van das te voorkomen, worden de voorschriften ten aanzien van de aanleg van paden en bebouwing gevolgd die in dit rapport zijn opgenomen.
- De 3 bomen met potentiële vleermuisverblijfplaatsen blijven behouden bij uitvoering van het plan.
- Werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen.

In dat geval kunnen negatieve effecten op in het kader van de Wet natuurbescherming en het provinciaal natuurbeleid beschermde soorten en gebieden worden uitgesloten, zodat het plan op het punt van ecologie uitvoerbaar kan worden geacht.

Gezien de aangetroffen soorten en de in dit rapport opgenomen voorziene plannen en activiteiten, behoudt dit onderzoek drie jaar zijn geldigheid voor een wettelijke of juridische procedure. Bij aanpassingen van het oorspronkelijke plan en veranderingen in de terreinomstandigheden van het plangebied die kunnen leiden tot andere inzichten met betrekking tot natuurwaarden, zal een actualisatie van het onderzoek moeten plaatsvinden.

6 Bronnen

6.1 Veldbezoek

Het plangebied en omgeving zijn op 6 november 2018 door de heer J.A. Omon MSc en mevrouw M. de Graaf MSc (ecologen van BügelHajema Adviseurs) bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna. Tijdens het bezoek zijn waargenomen planten- en diersoorten genoteerd, maar zijn verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Tijdens dit bezoek was het licht bewolkt bij een zwakke wind en circa 14 C°.

6.2 Bronnen

- BIJ12, 2017a. Kennisdocument das *Meles meles*, versie 1.0, juli 2017
- BIJ12, 2017b. Kennisdocument poelkikker *Rana lessonae*, versie 1.0, juli 2017
- Gebiedendatabase Natura 2000-gebieden, Ministerie van Economische Zaken <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>
- Quickscanhulp.nl. Dit is een internetapplicatie die gegevens over beschermde soorten van de laatste vijf jaar in een aan te geven gebied toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Het is een initiatief van onder meer de Gegevensautoriteit Natuur en de organisaties binnen de VOFF. www.quickscanhulp.nl.
- Wet natuurbescherming, ingangsdatum 1 januari 2017.

Bijlagen

1. Soortenvrijstellinglijst Provincie Drenthe
2. Opgave van Quickscanhulp.nl
3. Aeries-berekening

Bijlage 1. Soortenvrijstellinglijst Provincie Drenthe

In onderstaande tabel zijn de soorten waarvoor in de provincie Drenthe vrijstelling geldt weergegeven.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën	
Bastaardkikker (oude naam: Middelste groene kikker)	<i>Pelophylax klepton esculentus (Rana esculenta)</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris (oude naam: Triturus vulgaris)</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus (oude naam Rana ridibunda)</i>

Soortenvrijstellingslijst voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer
Provincie Drenthe, juli 2016

Bijlage 2. Opgave van Quickscanhulp.nl

Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het onderzoeksgebied – levering uit de Nationale Database Flora en Fauna

Disclaimer - De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

© NDFF - quickscanhulp.nl 05-11-2018 12:58:18

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Bastaardkikker	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bruine kikker	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Gewone pad	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Kleine watersalamander	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
kommavlinder	Insecten - Dagvlinders	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Adder	Reptielen	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Hazelworm	Reptielen	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Levendbarende hagedis	Reptielen	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Ringslang	Reptielen	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Boommarter	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bosmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Das	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Eekhoorn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Egel	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Haas	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Konijn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Ree	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Rosse woelmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Steenmarter	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Vos	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Wezel	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Woelrat	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Heikikker	Amfibieën	wnb-hrl	0 - 1 km
Poelkikker	Amfibieën	wnb-hrl	0 - 1 km
Gevlekte witsnuitlibel	Insecten - Libellen	wnb-hrl	0 - 1 km
Noordse winterjuffer	Insecten - Libellen	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Havik	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Huismus	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km

Kerkuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Roek	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Alpenwatersalamander	Amfibieën	wnb-andere soorten	1 - 5 km
gentiaanblauwtje	Insecten - Dagvlinders	wnb-andere soorten	1 - 5 km
grote weerschijnvlinder	Insecten - Dagvlinders	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Gevlekte glanslibel	Insecten - Libellen	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Dennenorchis	Vaatplanten	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Glad biggenkruid	Vaatplanten	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Grote modderkruiper	Vissen	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Bunzing	Zoogdieren	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Huisspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Veldmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Wild zwijn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Kamsalamander	Amfibieën	wnb-hrl	1 - 5 km
Gladde slang	Reptielen	wnb-hrl	1 - 5 km
Baardvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Franjestaart	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Otter	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Slechtvalk	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Steenuil	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Zwarte Wouw	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km

Bijlage 3. Aeries-berekening

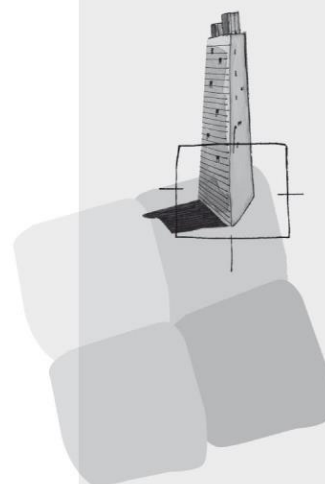
Colofon

Opdrachtgever
Bosbeer Vastgoed B.V.

Rapport
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
602.24.50.00.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Adviseurs voor
leefomgeving en
omgevingsrecht BNSP
Vaart NZ 50
9401 GN Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort